

tares, un quintar» a. 1442 (BABL XIX, 185).

En la tradició lexicogràfica des de JMarc, *Dicc. de Rims* (518) i Aversó (342); altrament només des de Belvitges.

Modernament deixa ja de ser un terme pròpiament comercial, i es diu de qualsevol defecte que trobem en objectes, sovint fruits («treu-li la tara a aquesta poma i menja-te-la, que encara és bona quasi tota»), o animals; en una reunió del gremi del tragí, en ocasió dels Tres Tombs, diuen a un senyor «que sap parlar» els faci un discurs, perquè «nosaltres [només] entendrem si un animal, poso per comparansa, té alguna tara amagada, si té algun viciot ---», EmVilanova, *Esc. Barcelonines*, 202. Però també pren ja un sentit moral, figurat, 'defecte (generalment greu i moral) d'una persona, d'una idea'. «Només els seus pares saben les *tares* que puguin tenir els fills»; *posar tara* pot arribar fins i tot a ser usat en el sentit de 'veure una objecció' a un concepte, 'reparar-hi, fer-li alguna oposició': «—Li està bé? —Com vostès vulgan... —No, és que si té alguna tara que posar-hi...» (a una proposta d'acord), Feliu i Codina (*La Dida*, a. 1875, p. 77).

Tara és també antic en llengua d'oc [S. xv, ZRPb. XLVII, 439], en castellà [princ. S. xv, DCEC/DECH] i en portuguès, amb sentits bastant iguals.

Ja es va adonar Dozy correctament (Dozy-Engelmann, *Glossaire*, 313; *Suppl. Dict. Arabes* II, 32a) que venia de l'àrab, i es derivava de l'arrel *ṭarāḥ*, molt viva i pertanyent a l'àrab de sempre i de pertot. En el sentit de 'llançar (lluny)' ja figura a l'Alcorà («he cast him forth into a distant part of the earth» XII, 9, Penrice, 89b); en general és de l'àrab clàssic en el sentit de 'gitar, llançar, llençar'. L'aplicació a la idea de 'descartar, deixar de banda' ja comença en àrab antic: *ittarāḥ ḥādā l-ḥadīṯ* 'deixa aquest tema de conversa, deixa' d'històries en el Zamaḥṣarī (c. 1145, Lane, 1837b). Més modern i vulgar és en l'acc. de 'rebaixar' (Beaussier, Hélot etc.).

Com a ètimon concret, però, el que Dozy proposava és el substantiu *ṭarḥa*, derivat d'aquesta arrel, amb el supòsit que derivant d'aquest verb pogué pendre el sentit de 'rebuig', 'cosa descartada'; el fet és, però, que *ṭarḥa* només es troba en accs. enterament diverses (si bé provinent de la noció genetal implicada pel verb) i d'altra banda és quasi segur que *ṭarḥa* hauria donat **tarja* en romànic, més que més en català; els mots per dir 'tara' en àrab són diferents, car el marroquí *ṭāra* com ja veu Lerchundi és manlleu d'Espanya. Tanmateix la variant *atara* cast. ant. corrobora la idea d'un arabisme.

Per això, esmenant una suggerència d'Eguilaz, vaig indicar que calia partir del mot masculí derivat de la mateixa arrel, o sigui *ṭrḥ*. Aquest ja és clàssic en un sentit semblant al que convé 'cosa llançada lluny, o llençada, i no volguda per ningú' (ja en el Djauharī, Zamaḥṣarī etc.), p. ex. en una frase que Lane tradueix «if their household goods were cast away», on ja el veiem aplicat a objectes adquiribles. Els diccs. clàssics, és veritat, el vocalitzen *ṭirḥ*, però ja se sap que el vocalisme en àrab sovint vacilla o admet duplicats

(de fet el *Qamūs* admet també vocalització *ṭariḥ* o *ṭurrah*), i en vulgar ens consta que fou i és *ṭarḥ*; ara bé era corrent i normal que en substantius d'aquesta estructura l'àrab parlat a Espanya intercalés una *a* entre les dues consonants finals: en *PAlc.* *ṣahr* es torna *ṣāhar*, *ṣahr* > *ṣāhar*, *ḥabr* > *bāhar*, *rub* > *rōba*, *bulb* > *bulēh* (Steiger, *Contrib.*, 89-90). Cal creure, doncs, que pronunciaven *ṭarāḥ* en lloc de *ṭarḥ*, i d'aquí ja no hi ha cap dificultat formal per comprendre que es tornés *tara* en romànic, i per conseqüent femení.

En efecte tenim *ṭarḥ* ben documentat en fonts vulgars precisament en els sentits que necessitem: «abjectio, dismissio» (*RMa.*, 222.6, 135, vocalitzat *tarḥ*), «déduction, soustraction, défalcation, décompte» en l'algerià Beausnier, 'substracció', 'avortament' en altres textos i glossaris vulgars (Dozy, *Suppl.*).

DERIV.: *Tarar*; *tarat* [Lab. 1840; Suro, *BDC* XIII, 150; Adoberia XIX, 61]. JRoig l'usa en el sentit de 'despullat de la tara': «tan mal profit / --- / pèls e repèls, / tants de recels / les dones tenen, / que may obtenen, / ni obtendran, / quantes seran, / nom apurat, / net e tarat / de si, si no, / mas o però / ---» (*Spill*, 6664). En el sentit corrent, però, ha estat sempre 'defectuós, tacat de mal greu o considerable' [segle XVI, *Capitols d'Eivissa, AlcM*]; i a les persones: «--- esllanguida --- l'ofegava la vergonya. Y arribà l'istiu, esperança dels tarats, consòl dels desvalguts, font d'alegria per a la humana gènere», Pons Mass. (*Auca de la Pepa*, XVII, 280).

També pot pendre un significat moral: *un home tarat*, viciós, defraudador habitual, rebaixat en qualsevol sentit. Això a la Ribagorça fronterera (Benasc, Roda) es torna *tarau*: d'on s'ha propagat com a terme afectiu per a persones inferiors, com a manlleu, fins a l'alt Pallars; inexactament ho escriu *taraut AlcM* atribuïnt-ho a Sort, amb la definició «beneïtot, mancat de seny», que no asseguro que sigui ben precisa; en tot cas podem corregir-ho en tots dos sentits a la vista del pallarès autèntic: «aquella que ara farà un any se va casar amb aquell 'tarau de goiat' del Cremat de Lleret?», Joan Lluís (*Els Pastors i les Estrelles*, p. 58). És sabut que *goiat* (=aran. *gojat*) significa 'minyó' en un to despectiu; i comprovat que el verb s'usa a l'alta Ribagorça en l'acc. generalitzada: «la mula múyna se ba tarà l'an passau» (Ballarín, *Dicc. Ben.*). *Tarejar* [mall. Ss. xv-xvi]; *tarejador* [S. xvii]. *Tarós. Destarar; destara.*

Tarabust, V. *tabustol* *Taradany, taradanya, taraganya*, V. *aranya*

TARAL·LA, *tarallejar, taralliro*, d'altra banda *tararena, tararira, tararot*, mots de creació expressiva i onomatopeica, que expressen el cantusseig sense lletra ni sentit, i per tant poden aplicar-se secundàriament a la falta de sentit en coses, frivolitat o beneïtura en persones, a moviments rutinaris, lleugers i coses anàlogues. No documentarem tots aquests mots, per a alguns dels quals bastaran les dades que donen *AlcM* i *DAG*. d'aquests i encara algun altre d'anàleg: *taralla*,